

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

SECTIO ULTIMA.

Argumenta aduersaria solvuntur.

58 AD primum Argumentum nego antecedens, ut patet ex dictis, *precedenti, questione*; ad probationem illius concedo essentiam antequam existat habere suam veritatem essentialem, sed non esse illam, quam aduersarij asserunt, quia non est verum dicere ab aeterno, homo actu essentialiter est animal rationale; solum vere dicitur, homo ab aeterno est animal rationale; unde illa particula actu non debet poni, si verificanda sit propositio, ex hac autem propositione, quam nos concedimus ablata particula actu, solum sequitur dari ab aeterno possibilitatem sine existentia, quae solet dici non repugnantia ad existendum, & ratione huius dicitur ab aeterno homo est animal rationale, cuius sensus est, non repugnat hominem produci animal rationale, aut existere tale aliter, ut Pater Suarez asserit, si homo producendus est, necessario produceretur, ut animal rationale, & in hoc solo sensu verificantur propositiones aeternae veritatis, quare falsum est dicere, quod aduersarij asserunt actu est animal rationale, alias actu ab aeterno esset homo cum solum fuerit impotentia, quod est aperte contra sacram Scripturam dicentem: *in principio creauit Deus caelum, & terram.*

Ad secundum Argum. respondeo Sacramenta conferre gratiam in instanti, in quo non extrinsece, sed intrinsece perficiuntur ac consummantur, quamquam enim sacramenta extrinsece fieri incipiant per vltimum non esse ablutionis, vel prolationis verborum, &c. consummantur tamen in vno instanti in quo fit aliquid indiuisibile positium, & reale, quo intrinsece complentur Sacramenta, & in eodem instanti gratia confertur: singula sic explico, primum quidem ex Philosophia constat, dari in omni motu successiuo, quando peruenitur ad terminum eius, aliquam mutationem instantaneam, qua consummatur terminus illius motus, quia per illam mutationem acquiritur in illo instanti aliquid indiuisibile, quod in toto anteriori tempore non erat acquisitum, ut verbi gratia, in intentione acquiritur terminus caloris ut duo, vel tria, & sic de aliis, & ideo licet illud instans dicatur primum non esse motus quatenus ens successiuum est, tamen est primum esse termini consummati, & perfecti, & ideo vocatur vltimum mutatum esse motus, quocirca idem videre licet, in materiis, & formis Sacramentorum; nam materiae illae, quae consistunt in vsu per motum localem, vel contactum aliquem perficiuntur ut ablutio, vel vinctio, intelligi autem potest contactum sufficientem perfici, aut fieri in aliquo instanti terminante motum praecedentem, quia terminus licet extrinsecus sit motui praecedenti, est tamen intrinsecus contactui, qui aliquid reale est & intrinsecum Sacramento. Similiter forma Sacramenti est oratio aliqua quatenus reddit integrum, & perfectum sensum, qui sensus in aliquo instanti intrinsece consummatur per aliquem sonum, qui in eo instanti additur, & realiter existit, tanquam realis terminus soni praecedentis, cuius signum est, quia in eo instanti, ita consummatur oratio, ut in eo multiplicentur seu efficiantur species in auditu: ergo durat in illo instanti aliquid rei pertinens ad complementum verborum, seu orationis.

Secundo hoc declaratur, quia necesse est signare aliquid instans, in quo sit verum dicere Sacramentum esse, quia inconueniens videtur rem aliquam realiter fieri, & nunquam de illa affirmari posse, quod existat; Sacramentum autem realiter fit, & quandiu fit, si aliquid illius superest faciendum, nondum existere dicitur, quia nondum tota eius essentia facta est in quo differt à motu, & tempore, & huiusmodi entibus successiuus, quae tunc existere dicuntur, quando aliquid eorum factum est, & aliquid superest faciendum: ergo oportet ut Sacramentum dicatur esse saltem in illo instanti in quo perficitur, quamquam post illud instans ultra futurum non sit Sacramentum, neque aliquid illius restet efficiendum, quia in eo instanti perficitur, & consummatur tota significatio Sacramenti: ergo necesse est, ut in eo instanti fiat, & sit aliquid intrinsecum Sacramenti, quia si nihil illius esset, nulla ratione dici posset tunc existere Sacramentum.

Dices, si tunc existit Sacramentum cum antea non esset: ergo tunc incipit esse Sacramentum; ergo incipit per primum sui esse: ergo non est ens successiuum, nam repugnat entia successiuum fieri per primum sui esse, nam quod ita fit totum simul fit; unde etiam sequitur, quod ante illud instans Sacramentum non fiebat, rursus immediate post illud instans, non erit Sacramentum, ut dictum est: ergo si tunc est Sacramentum definit esse per vltimum sui esse, quod etiam repugnat rebus successiuus, ut constat ex communi sententia Philosophorum, propter haec aliqui renuunt concedere in illo instanti Sacramentum existere, etiam si aliquis realiter terminus existat, qui cum sit indiuisibilis, & ideo sufficit, ut in eo instanti fiat gratia actione indiuisibili, non tamen sufficit, ut dicatur existere Sacramentum, quia nihil illius faciendum superest, sicut etiam quamvis in termino motus aliqua mutatio indiuisibilis superaddatur, toti motui praecedenti, non tamen dicitur in eo instanti esse motus quia nihil amplius superest faciendum, & haec est natura entis successiuus, ut tantum esse dicatur quando aliquid eius factum est, & aliquid faciendum superest; verius tamen est quod asseruimus, quia non oportet ut in omnibus Sacramentum imitetur entia successiuum; nam sicut in hoc non seruat similitudinem cum illis, quod illa dicuntur esse dum fiunt, & aliquid ex eis superest faciendum; Sacramentum autem minime, ita est contrario non oportet ut in eo seruet similitudinem, quia sicut illa non sunt in suo termino, ita etiam Sacramentum tunc non sit quin potius, quia in illo est dissimile, debet etiam esse in hoc, quia oportet ut in aliquo instanti dicatur iam existere; cum ergo hoc non verificetur in intermedium, debet saltem verificari in illo instanti in quo Sacramentum perficitur, & consummatur, nam ex his differentis inter Sacramentum & alia entia successiuum colligimus Sacramentum requirere quidem successionem, non tamen in sola illa consistere, sed in ea ut intrinsece terminata, vsque ad tale instans, in quo est intrinsece perficitur, aut sensus verborum, aut contactus ex parte materiae necessarius: aut denique tota significatio Sacramenti erit: ergo Sacramentum signum quoddam, quod successiuus intrinsece terminatur, in quo termino habet perfectam significationem suam, & ideo in eo esse dicitur, quia signum tunc est quando, significat, atque huius

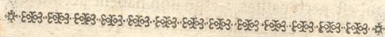
Quæst. Vlt. Vtrum essentia disting. &c. 53

huius rei exemplum esse potest oratio, vel propositio, quæ ante instans in quo consumatur, sensus eius non potest dici esse, quia nondum significat verum, vel falsum, in illo vero instanti proprie dicitur esse, quia tunc habet veram significationem, obiectioni autem sic respondeo; in illo instanti incipere esse, Sacramentum per primum sui esse in esse perfecto, quamvis secundum esse imperfectum antea fiat, sicut calor ut octo incipit esse per primum sui esse, quia tunc terminatur, & perficitur, licet ante fieret quoad latitudinem caloris per alterationem successivam: unde quod ita incipit per primum sui esse, non oportet, ut simul incipiat, sed quod in instanti absoluitur, ac terminetur, neque oportet ut diximus in hoc esse simile Sacramentum aliis entibus successivis, quæ non requirunt determinatam perfectionem, & veluti intrinsecam consummationem, sed solum successionem, atque idem respondendum est ad alteram partem de definitione Sacramenti, concedo enim illud idem instans, quod est primum esse Sacramenti perfecti, esse ultimum esse Sacramenti, quod nullum est inconueniens.

etiam ipsa causal ut existens: ita ut existentia sit conditio concedo, & ipsa virtus causæ ratio formalis, ita ut existentia sit ratio formalis operandi nego.

DISPUTATIO XV. DE NOMINIBVS, NATVRA, & proprietatibus Subsistentiæ, & Supposititalitatis.

QVÆSTIO PRIMA.

De significatione nominis Subsistentiæ,
& Supposititalitatis.

61 Dices si Sacramentum in solo ultimo instanti confert gratiam: ergo non totum Sacramentum facit illam: sed solum aliquid indiuisibile Sacramenti, quod in illo ultimo instanti requiri existit.

Respondeo simpliciter negando consequentiã, quia licet Sacramentum solum efficiat per illum ultimum terminum suum, tamen simpliciter totum Sacramentum confert effectum, quia ille terminus non efficit nisi in virtute, seu ratione totius formæ; item quia quod fit per partem, vel per aliquid, quatenus est complementum alterius simpliciter, fit ab ipso toto, sicut homo videre dicitur licet non per omnes sui partes, sed per oculum tantum videat, & peccare dicitur totus homo; licet tantum per potentiam peccet, & globus perfectus tangit planum, & impellit illud, quamvis solum per indiuisibile tangat, & impetum imprimat, adde, quod in Sacramento, licet in ratione mutationis, seu successionis illud per quod fit actio sit quid indiuisibile, tamen considerando rem ipsam semper est res aliqua diuisibilis, ut aqua sonus, vel similia; in forma autem respondeo principali argumento concedendo maiorem & distinguendo minorem, non actu existunt secundum esse imperfectum concedo, secundum esse perfectum nego, ad probationem illius eodem modo responderetur, & similiter ad alteram probationem, ut patet ex dictis.

62 Ad tertium de dispositionibus patet ex supra dictis in probatione nostræ conclusionis, non loqui consequenter Authores earum duarum opinionum, & ad vnam sententiam in intelligibilem in Philosophia adducitur alia non magis probanda, in qua eadem est omnino difficultas.

63 Ad primum Argumentum secundæ sententiæ concedo materiam non causare, nisi per entitatem actuale suæ essentia, cum hac tamen distinctione, ut essentia sit ratio formalis causandi actualitas, seu existentia conditio intrinseca ad causandum, & recipiendum; quia licet essentia, & existentia non distinguantur formaliter a parte rei, distinguuntur tamen virtualiter realiter, quæ distinctio sufficit ad hoc, ut existentia sit conditio, & ratio formalis, essentia.

64 Ad confirmationem respondemus admitendo maiorem eadem distinctione, ita ut ratio talis entis sit ratio formalis operandi, & actualitas conditio.

65 Ad confirmationem ultimam concedo maiorem, & minorem, & distinguo primum consequens: ergo

SUBSISTENTIA sunt significationes subsistentiæ, maximaque varietas reperitur inter DD. dum subsistentiæ nomine vtuntur, nam primo Athanasius Arianorum maleus eius significationem nimium videtur extendere, comprehendendo quamcumque entitatem singularem etiam accidentis, quando ait: tres subsistentiæ orbis solatis, radius & lux, insuper tres subsistentiæ subiectum ignis, & vrens, & lucens, quod latissime prosequitur *rom. 2. in 99.* quarum prima est quid est Deus, *quæst. 4.* nisi velis, ut ait, P. Ruiz exponere vnum, & idem corpus esse triplex suppositum sola ratione distinctum, quatenus in eo recipiuntur tria accidentia, siue realiter, siue ratione distincta: Verumtamen hæc acceptio subsistentiæ nunquam à Theologis vsurpatur, non solum quia peregrina, & inaudita est, sed potissimum, quoniam Athanasius ibi non veram, & existentem similitudinem Trinitatis, sed distantissimam illius vmbra conatur ostendere.

Secundo sumitur apud PP. Græcos, subsistere 2 pro consistere, & subsistentia pro consistentia, nam Greg. Nicenus *Oratione cathegetica, cap. 1. ad finem*, Dei Verbum, inquit, eo quidem quod per se consistit, distinctum est, ac diuisum ab illo ex quo habet, quod consistit, similiter loquitur in *cap. 4. sub initio, & lib. de Trin. & Adventu Domini contra Iudeos, non procul à principio.* Subsistentiæ nomen pro consistentia sumit: idem Nicenus, *oratione Cathegetica, cap. 3. sub initio*, & Iustinus, *quæst. 17. ad Orthodoxos*, sed hæc acceptio eodem modo ampla videretur, ac prima, quia consistentia non solum subsistentiis, sed etiam accidentibus conuenit.

Tertio, significat subsistentia apud Aristotelem 3 ipsum actum existendi, quamvis apud antiquos Latinos, vix, aut nunquam in hac significatione reperiatur, sed in hac significatione Athanasius & Nicenus vtuntur verbo subsistenti, ad significandum, Deum existere non ab alio, sed à seipso, atque immutabiliter, ut constat ex ipso contextu Niceni, qui est optimus commentarius illius verbi; posset etiam aliquem mouere quod Gregorius Nicenus, *oratione Cathegetica, sub initio*, ait, Verbum, & Spiritus Dei essentialiter existunt, subsistunt, & consistunt; hæc autem significatio maxime communis est ad denotandas substantias, quæ non educuntur de potentia materiæ, sicut enim subsistere secundum locum dicitur terra propria virtute existens